

Stereotypy

Paola Giorgis

NAUCZYCIEL JĘZYKÓW OBCYCH I NIEZALEŻNY BADACZ, TURYN, WŁOCHY

Pojęcie

Krytyczna Analiza Dyskursu (KAD), zwana również Krytyczną Lingwistyką lub Krytycznymi Studiami nad Dyskursem, dotyczy zagadnień władzy i nierówności w językowych interakcjach pomiędzy osobami, a także pomiędzy grupami i wewnątrz grup. Badając rolę władzy w konstruowaniu społecznej różnicy, KAD sprawdza w jaki sposób władza jest tworzona, powielana, kwestionowana lub dekonstruowana za pomocą praktyk językowych i w ramach interakcji. Głównym celem jest nie tylko opis, ale także dostarczenie informacji na temat możliwości zmiany.

Kto z niego korzysta

KAD obejmuje wiele podejść metodologicznych i teoretycznych oraz podkreśla, że prace interdyscyplinarne są fundamentalnie ważne w badaniu tego jak język ujawnia, ukrywa, utrwała lub kwestionuje reprezentacje tożsamości, a także ideologie władzy. W ten sposób KAD łączy wiele dyscyplin, od lingwistyki stosowanej poprzez nauki społeczne, kulturoznawstwo, antropologię i antropologię lingwistyczną do etnografii komunikacji, studiów międzykulturowych, edukacji międzykulturowej i pedagogiki krytycznej.

W obrębie studiów komunikacji termin KAD

używany jest głównie w badaniach nad interakcją językową i społeczną.

Zbieżność z dialogiem międzykulturowym

W ramach KAD analizuje się interakcje werbalne w kontekście, zakładając, że komunikacja to proces empiryczny, w którym indywidualne i zbiorowe tożsamości są społecznie i interakcyjnie współtworzone i uzgadniane przez uczestników za pośrednictwem języka, na podstawie dostępnych zasobów językowych, środków wyrazu i powiązań społecznych. Takie podejście, mając na uwadze zarówno strukturę, jak i indywidualną postawę, zarówno w mikro, jak i makroskali, ma szczególne znaczenie w dialogu międzykulturowym, ponieważ krytycznie odnosi się nie tylko do "kulturowości" jako konstrukcji dyskursu (tzn. cech kulturowych, różnic kulturowych itd.), ale również do "międzykulturowości". KAD może pomóc uniknąć stereotypizacji, a w zamian pozwala analizować procesy interakcji i dynamiki językowej, które mogą sprzyjać komunikacji międzykulturowej lub też ją ograniczać czy utrudniać.

Kierunki dalszych badań

Należy poświęcić szczególną uwagę edukacji, w której krytyczna świadomość dotycząca języka pobudzi studentów, jako użytkowników języka i

Center for Intercultural Dialogue

Key Concepts in Intercultural Dialogue

Kluczowe pojęcia w dialogu międzykulturowym

uczestników życia społecznego, do refleksji nad własnym postrzeganiem i reprezentowaniem siebie i innych poprzez praktyki językowe, a także na temat udziału dyskursów w tworzeniu i przetwarzaniu porządku społecznego. Nauczanie języków obcych może szczególnie skutecznie uwzględniać tę krytyczną perspektywę, jako że odkrywa kulturową relację słowo-świat, tym samym sprzyjając refleksji nad językiem. Nauczanie języków obcych wskaże lingwistyczne i symboliczne terytorium, z którego studenci mogą krytycznie oceniać, jak Podobieństwo i Odmienność konstruowane są poprzez praktyki językowe, co eliminuje przyjmowanie założeń a priori na temat języków i kultur.

Materiały źródłowe

Carbaugh, D., Nuciforo, E. V., Saito, M., & Shin, D. (2011). "Dialogue" in cross-cultural perspective: Japanese, Korean, and Russian discourses. *Journal of International and Intercultural Communication*, 4(2), 87-108.

Wierzbicka, A. (2006). The concept of 'dialogue' in cross-linguistic and cross-cultural perspective. *Discourse Studies*, 8(5), 675-703.

Tłumacz: Radosław Płotkowiak